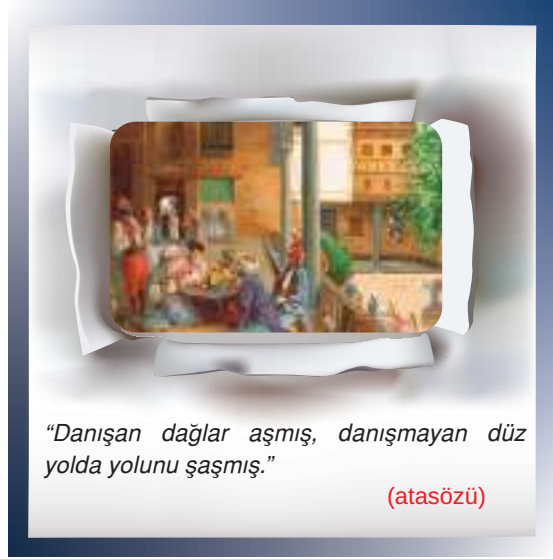

4. ÜNİTE: Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Örnekliği

4. ÜNİTE 3. FASİKÜL

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İstişareye Önem Vermesi

HZ. MUHAMMED'İN (S.A.V.) İSTİŞAREYE ÖNEM VERMESİ

HATIRLATMA

İstişare Nedir?

İnsanların kendi aralarında fikir alışverişinde bulunmasına istişare denir.

DÜŞÜNELİM

İnsanlar yaşamları boyunca okul, araba, eş, meslek gibi birçok konuda bir şeyleri seçerler, bu konuda bir tercih yaparlar. Ancak yapılan tercihlerin bazıları insanları hayal kırıklığına uğratabilir.

Yüce Allah hem Peygamberimize, hem de bütün Müslümanlara danışarak iş görmeyi emretmektedir. Müslümanların bir işe karar verirken fikir alışverişinde bulunmalarına Şûrâ suresinin 38. ayetinde şöyle dikkat çekilmiştir: **"...Onların (müminlerin) işleri aralarında danışma ile dir..."** Ayrıca **"...Eğer bilmiyorsanız bilenlere sorunuz."** (Enbiyâ suresi, 7. ayet.)

Hz. Muhammed aile hayatı, sosyal yaşam ve devlet başkanlığı ile ilgili yaptığı tüm işleri etrafındaki insanlara danışarak görür, onların düşünce ve görüşlerini sorardı. Peygamberimiz istişare etmenin önemini şöyle vurgulamıştır: "İstişare eden ümitsizliğe düşmez, istişare eden pişman olmaz, iktisatlı davranan aç kalmaz."

Bedir Savaşı'nda ashaptan Hubab isimli zat, Müslümanların mevzilen-
diği yeri beğenmemiştir. **Resulullah'a gelerek:**
–Ey Allah'ın elçisi, buraya Allah'ın emriyle mi indin yoksa bir savaş
taktiğiyle mi? diye sordu. **Peygamberimiz:**
–Savaş taktiğiyle, deyince, Hubab:
–Ey Allah'ın elçisi, Bedir köyünün en sonundaki kuyu etrafında mevzi
alalım, böylece putperestleri susuz bırakmış oluruz, dedi. Peygamberimiz
onun bu teklifini beğendi ve hemen harekete geçtiler. Sonuçta Bedir Sa-
vaşı'nı Müslümanlar kazanmıştır.

Hz. Muhammed'in Hayatından Danışarak İş Yapması İle İlgili Örnekler

- ❁ Kızlarını evlendirme konusunda ailesiyle istişare ederek karar vermiştir.
- ❁ Kendisine ilk vahiy geldiğinde önce eşi Hz. Hatice'ye danışmış, sonra da onun önerisiyle bilge bir kişi olan Varaka'ya gitmiştir.
- ❁ Bedir Savaşı'nda uygulanacak taktik hususunda arkadaşlarına danışmıştır. Askerlerin konuşulacağı yeri, yine istişare ile belirlemiştir.
- ❁ Uhut'ta savunma mı yoksa meydan savaşı mı yapılacağı hususunda da arkadaşlarına danışmış ve istişare sonucunda benimsenen görüşü kabul etmiştir.
- ❁ Hendek Savaşı'nda şehrin etrafına hendek kazma fikri yine istişare sonunda Selman-ı Farisi'den çıkmıştır.

Örnek 1

8. sınıf öğrencisi Ertuğrul, sınav sonuçlarını dikkate alarak kendine uygun lise tercihinde bulunmak amacıyla ailesi ve okuluyla görüş alışverişinde bulunmuştur.

Buna göre Ertuğrul, Peygamber Efendimizin hangi kişilik özelliğini daha çok örnek almıştır?

- A) Kararlı olmasını
- B) Danışarak iş yapmasını
- C) İnsanlara değer vermesini
- D) Zamanı iyi değerlendirmesini

Çözüm

8. sınıf öğrencisi Ertuğrul sınav sonuçlarını dikkate alarak kendine uygun lise tercihinde bulunmak amacıyla ailesi ve okuldaki öğrenmeleriyle fikir alışverişinde bulunması; onun Peygamber efendimizin de bir özelliği olan danışarak iş yapmasını örnek aldığını gösterir. Bu açıklamalarımıza göre cevabımız tabii ki B seçeneği olmalıdır.

SINAVLARDA ÇIKMIŞ ÇÖZÜMLÜ SORULAR

Örnek 2

Hız. Muhammed (sav.) önemli her meselede sahabelerin görüşlerine başvurmuştur. Hakkında vahiy bulunmayan konularda ashabinin bilgi ve fikirlerinden yararlanmışır. Pek çok meseleyi onların katkıları ile çözüme kavuşturmuştur. Sahabeler Hız. Peygamber'den daha fazla danışarak iş yapan birini görmediklerini belirtmişlerdir.

Hız. Muhammed'in (sav.) bu tutumu aşağıdaki ayetlerden hangisi ile ilişkilendirilemez?

- A) "...iş hakkında onlara danış. Kararını verdiği zaman da artık Allah'a dayanıp güven..." (Al-i İmran suresi, 159. Ayet)
B) Onların işleri, aralarında danışma ileler..." (Şura Suresi 38. Ayet)
C) Sen çağrıya devam et ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol. (Şura suresi 15)
D) Her ilim sahibinin üstünde daha iyi bilen birisi vardır. (Yusuf suresi 76)

Çözüm

Soru metninde peygamberimizin istişareye önem verdiği anlatılmaktadır. Bu tutumunu A, B ve D seçeneklerindeki ayetlere ilişkilendirebiliriz. Fakat C seçeneğindeki ayet peygamberimizin istişareye önem vermesiyle ilgili değildir. Buna göre doğru cevabımız C seçeneği olmalıdır.

Örnek 3

Hız. Muhammed (sav.) karar alırken pek çok konuda insanlara fikirlerini sorar, onların görüşlerini alırdı.

Hız. Muhammed (sav.) bu şekilde davranmakla aşağıdakilerden hangisini amaçlamış olamaz?

- A) Sorumluluktan kaçınmayı
B) Hata yapma ihtimalini azaltmayı
C) Konulara farklı bakış açıları kazandırmayı
D) Birlikte hareket etme bilinci kazandırmayı

Çözüm

Soru kökünde peygamberimizin danışarak hareket ettiği söylenmektedir. Peygamber Efendimiz bu şekilde davranmakla; hata yapma ihtimalini azaltmayı, meselelere farklı bakış açısı kazandırmayı, insanlara birlikte hareket etme bilinci kazandırmaya amaçlamıştır. Fakat A seçeneğindeki ifadede olduğu gibi, sorumluluktan kaçınmayı amaçladığı söz konusu olmaz. Bu açıklamalarımıza göre doğru cevabımız tabi ki A seçeneği olmalıdır.

Örnek 4

- Hız. Ali, Peygamberimizin kızı Fatıma ile evlenmek istediğinde, Peygamberimiz kızının görüşünü almıştır.
 - Peygamberimiz Hendek savaşında Selmân-ı Fârisî adlı sahabinin hendek kazma fikrini benimsemiştir.
 - Peygamberimiz Bedir Savaşı'nda Hubâb adlı sahabinin önerisiyle ordunun yerini değiştirmiştir.
- Yukarıdaki örnekler Peygamberimizin hangi kişilik özelliğine işaret etmektedir?**

- A) Danışarak iş yapmasına
B) Cesaretlı olmasına
C) Güvenilir olmasına
D) Sabırlı olmasına

Çözüm

Peygamberimizin kızını evlendirirken kızının da görüşünü alması, Hendek savaşında, Selmân-ı Fârisî'nin hendek kazma fikrini benimsemesi ve bedir savaşında Hubab adlı sahabinin önerisiyle ordunun yerini değiştirmesi Peygamberimizin danışarak iş yapma özelliğini gösterir. Buna göre cevabımız A seçeneğidir.

ETKİNLİKLER

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) İstişare nedir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Danışarak iş yapmanın faydaları nelerdir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) “Danışan dağları aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış.” Atasözüyle vurgulanmak istenen nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) Peygamber efendimizin başkalarının fikirlerine de danışarak iş yapmasıyla ilgili iki örnek veriniz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

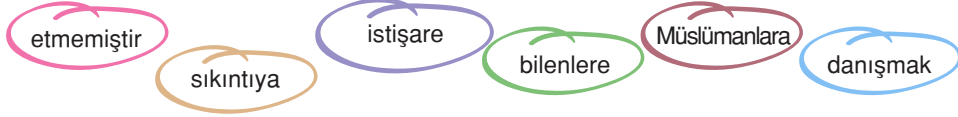
.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara “D” yanlış olanlara “Y” işareti koyunuz.

	D	Y
İstişare; bir iş için bilgi sormak, danışmak, görüş almak, fikir alışverişinde bulunmaktır	☐	☐
İstişare ederek çevremizdekilere değer verdiğimizizi göstermiş oluruz.	☐	☐
Peygamberimizin doğru ve güvenilir oluşu onun istişareye önem verdiğini gösterir.	☐	☐
Peygamberimiz peygamber olduğu için bütün kararları sadece kendi başına almıştır	☐	☐
Mekkeliler peygamberimizi istişare sonucu peygamber olarak seçmiştir.	☐	☐
Dinimiz danışarak iş yapmaya önem vermiştir.	☐	☐
Peygamberimiz birçok konuda hanımlarıyla da istişare etmiştir.	☐	☐

ETKİNLİKLER

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

- a) Peygamberimiz önemli konularda karar vermeden önce mutlaka arkadaşlarıyla etmiştir.
- b) Peygamberimiz istişare ile ilgili bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur: "Bir millet, işlerini danışma ile yürüttüğü sürece düşmez."
- c) İstişare; önemli bir karar almadan önce, konuyu araştırmak, bilgisi olan insanlara, onların fikirlerine de değer vermektir.
- d) Yüce Allah hem Peygamberimize, hem de bütün danışarak iş yapmayı emretmiştir.
- e) Peygamberimiz Hz. Muhammed, "Ben peygamberim her şeyi en iyi ben bilirim." anlayışıyla hareket
- f) Kur'an-ı Kerim'de danışarak iş yapmanın önemi şöyle vurgulanmıştır: "...Eğer bilmiyorsanız sorun." (Nahl suresi, 43. ayet)

4. Aşağıdaki soruların karşısına cevabı evet ise "✓" işareti, hayır ise "X" işareti koyunuz.

- Kur'an-ı Kerim istişare etmeyi emretmiş midir?
- Peygamberimizin sadece zengin ve itibarlı kişilerle mi istişare yapmıştır?
- Peygamberimiz, önemli bir karar vermeden önce kendisine bir öneri teklif edildiğinde bunu dikkate alır mıydı?
- Peygamberimiz, peygamber olduğu için bütün işlerini başkalarına mı yaptırırdı?
- Herhangi bir canlıya karşı sevgi, şefkat ve acıma duygusuna istişare etmek mi denir?
- Peygamberimizin sadece erkeklerle mi istişare yapardı?
- Peygamberimiz eğer o konuda vahiy inmemişse işlerini danışma ile mi yapardı?
- İstişare etmek daha doğru kararlar alınmasını sağlar mı?
- Peygamberimiz Kur'an'daki ilkeleri kendi hayatında uygular mıydı?
- Hz. Muhammed, peygamber olduğu için istişareye gerek duymamış mıdır?
- Peygamberimizin savaşlar konusunda bütün kararları sadece kendisi mi verirdi?

KONU KAVRAMA TESTİ

1.

Peygamberimiz, Bedir Savaşı'nda uygulanacak taktik hususunda arkadaşlarına danışmıştır. Uhut'ta savunma mı yoksa meydan savaşı mı yapılacağı hususunda da arkadaşlarına danışmış ve istişare sonucunda benimsenen görüşü kabul etmiştir.

Yukarıda verilen örnekler Hz. Muhammed'in hangi yönünü ortaya koymaktadır?

- A) Her konuda bilgi sahibi olduğunu
- B) Danışarak iş yapmaya önem verdiğini
- C) Kararları tek başına aldığını
- D) Güvenilir bir kişi olduğunu

2.

"Güzel ahlâka sahip kişi, kendisiyle hoş geçinilen ve başkalarıyla hoş geçinen insandır."

"Bir millet işlerini danışma ile yürüttüğü sürece zillete düşmez."

"Ben kendim için hoş görmediğim bir şeyi sizin için asla istemem."

"Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve iyi bir özellik verilmemiştir."

Tablodaki hangi renkteki kutucuktaki ifade Peygamber Efendimizin istişare ile ilgili sözlerinden birisidir?

- A) Yeşil
- B) Beyaz
- C) Mavi
- D) Turuncu

3.

✿ **Danışan asla pişman olmaz.**

✿ **Bir millet, işlerini danışma ile yürüttüğü sürece sıkıntıya düşmez.**

Buna göre;

- İstişare yapan insanların yaptığı işlerin sonucu hayırlı olur.
- ▲ İstişare olumsuzlukları ortadan kaldırır.
- ★ Danışma bazı durumlarda olumlu sonuç veremeyebilir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız ■
- B) Yalnız ★
- C) ■ ve ▲
- D) ▲ ve ★

4.

Peygamberimiz, Bedir Savaşı'nda uygulanacak taktik hususunda arkadaşlarına danışmıştır. Askerlerin konuşulacağı yeri, yine istişare ile belirlemiştir. Uhut'ta savunma mı yoksa meydan savaşı mı yapılacağı hususunda da arkadaşlarına danışmış ve istişare sonucunda benimsenen görüşü kabul etmiştir. Hendek Savaşı'nda şehrin etrafında hendek kazma fikri yine istişare sonucunda Selman-ı Farisi'den çıkmıştır.

Bu bilgilere göre, Hz. Muhammed için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Toplumdaki kötü alışkanlıkları önlemeye çalışmıştır.
- B) Başkalarının fikirlerine önem vermiştir.
- C) Helal yollardan rızkını temin etmeye çalışmıştır.
- D) Güvenilirliği ile Mekkelilerin saygısını kazanmıştır.

KONU KAVRAMA TESTİ

5.

Ebu Hureyre, "Hz. Muhammed'den daha fazla arkadaşları ile istişare eden bir kimse görmedim." demiştir.

Sibel Öğretmen: Arkadaşlar! "Panoya yazdığım metinde peygamberimizin hangi yönü vurgulanmaktadır?"

Öğretmen Sibel Hanımın sorusuna aşağıdaki öğrencilerden hangisi doğru cevap vermiştir?

A)

Hasta, yaşlı ve kimsesizleri ziyaret etmek

B)

Danışmaya verdiği önem

C)

Merhametli ve affedici olması

D)

Hakkı ve adaleti gözetmesi

6.

Hz. Peygamber, kendisine ilk vahiy geldiğinde durumu eşi Hz. Hatice ile paylaşmış ve onun önerisiyle Varaka isimli din bilginiyle görüşmüştür. Hz. Ali, Peygamberimizin kızı Fatıma ile evlenmek istiyordu. Durumu Peygamberimize bildirdi. Bunun üzerine Peygamberimiz konuyla ilgili kızı Fatıma'ya ve diğer aile üyelerine danışmış ve birlikte karar vermişlerdir.

Verilen olaylarda peygamberimizin hangi kişilik özelliğine vurgu yapılmıştır?

- A) Azimli ve cesaretli oluşu
- B) Merhametli ve affedici oluşu
- C) Hakkı ve adaleti gözetmesi
- D) Başkalarının da fikrine önem vermesi

7.

"...Onların (müminlerin) işleri aralarında danışma iledir..." (Şûrâ Suresi: 38. ayet)

Öğretmen Ömer Bey'in öğrencilere yönelttiği "Arkadaşlar! Tahtaya yazdığım ayetin konusu nedir?" sorusunun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güvenilirlik
- B) Merhamet
- C) Adalet
- D) İstişare

8.

"...Onların (müminlerin) işleri aralarında danışma iledir..." (Şûrâ Suresi: 38. ayet)

Aşağıdakilerden hangisi Peygamberimizin bu ayet doğrultusunda hareket ettiği göstermektedir?

- A) İnsanlar arasında zengin, yoksul, genç, yaşlı, kadın, erkek ayrımı yapmadan insanlara insan oldukları için değer vermesi
- B) Çocuklarla şakalaşması onlarla bazen oyunlar oynaması
- C) Mescid-i Nebi'nin yanına ihtiyaç sahipleri kim-selerin kalacağı bir yurt yaptırması
- D) Önemli meselelerde arkadaşlarının da fikrini başvurması

KONU KAVRAMA TESTİ

9. Müslümanlar Bedir Savaşı'nı kazandıktan sonra esir alınan müşriklerin yani Müslüman olmayanların ne olacağı sorunu gündeme geldi. Alınan kararlar neticesinde Hz. Muhammed, zengin olan müşrikleri fidye ile fakir olan müşrikleri de on Müslüman'a okuma yazma öğretmesi karşılığında serberst bırakmıştır.

Bu bilgilere göre, Hz. Muhammed için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Toplumdaki kötü alışkanlıkları önlemeye çalışmıştır.
B) Başkalarının fikirlerine önem vermiştir.
C) Helal yollardan rızkını temin etmeye çalışmıştır.
D) Müslümanların fikrî yapısını güçlendirmeye çalışmıştır.

10. I. Verdiği sözleri mutlaka yerine getirmiş, kendine verilen emanetleri zamanında sahiplerine teslim etmiştir.
II. Toplumdaki kimsesizleri ve haksızlığa uğrayanları korurdu
III. Kızlarını evlendirme konusunda ailesine danışarak karar vermiştir.
IV. Kadınları ve kız çocuklarını korur, onların aşağılanmasına izin vermezdi

Numaralandırılarak verilen bilgilerden hangisi Peygamberimizin istişare yaptığına işaret etmektedir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

11.

Proje ekibi

Verilen görsel ile hangi kavram arasında doğrudan bir ilişki kurulamaz?

- A) Dayanışma B) Yardımlaşma
C) Doğruluk D) İstişare

12.

Bilgisi olan insanlara danışmak, onlarla fikir alışverişinde bulunmaktır.

Yukarıda hakkında bilgi verilen kavramla ilgili olan hadis-i şerif aşağıdakilerden hangisidir?

- A) "Hastalık gelmeden önce sağlığın, ihtiyarlık gelmeden önce gençliğin ve ölüm gelmeden önce hayatın değerini bilin..."
B) "Ya öğreten ya öğrenen ya dinleyen ya da bunları seven ol. Beşincisi olma helak olursun."
C) "Sizden biriniz bir iş yaptığı zaman, onu en güzel şekilde yapın."
D) "Bir millet, işlerini danışma ile yürüttüğü sürece sıkıntıya düşmez."

Hazırlayan
Onur YİĞİT
@lgs_din_hocam

Konu Kavrama Testi:

1. B 2. B 3. C 4. B 5. B 6. D 7. D 8. D

9. B 10. C 11. C 12. D